

JÄLKIHUOLTO - mikä jälki jää?

Nuorten foorumi Vaasassa 15.8.2014
Raportti

Paikalla oli 9
16-18-vuotiasta nuorta
sekä perhehoidon että
laitoshoidon piiristä,
2 Selviytyjät-tiimin
jäsentä sekä 3 aikuista.

Foorumin järjesti Pesäpuu ry:n
Selviytyjät-tiimi yhteistyössä
Vaasan kaupungin kanssa.

Pesäpuu ry:n lastensuojelun kehittäjäryhmä **Selviytyjiin** kuuluu 18–29-vuotiaita nuoria miehiä ja naisia, joilla on omakohtaista kokemusta lastensuojelun sijaishuollosta.

Tiimin vetäjät ovat Johanna Barkman (Pesäpuu ry) ja Marko Nikkanen (Mehiläinen).

Tiimin osa-aikaisina työntekijöinä toimivat Pipsa Vario, Sami Isoniemi ja Helena Inkinen.

NUORTEN FOORUMIT

- vertaistukea ja vaikuttamista

Selviytyjät-tiimin kehittämä *nuoret nuorille vertaistukimalli*

FOORUMI TARJOAA TILAN vertaiskokemuksille, tunteille ja ajatuksille sekä oman elämän ja arjen tapahtumien jakamiselle

Foorumissa puhutaan asioista niiden oikeilla nimillä.

Ideana on ottaa nuoret aktiivisesti mukaan kehittämään lastensuojelua.

Foorumit suunnitellaan yhdessä yhteistyökumppaneiden kanssa. Niiden toteuttamisesta, juontamisesta sekä työskentelyn ohjaamisesta vastaavat Selviytyjät-tiimin nuoret. Taustatahojen aikuiset tarjoavat resurssit ja turvallisuuden.

FOORUMEITA ON JÄRJESTETTY 21 KERTAA. Yhteistyökumppaneita ovat olleet mm. lapsiasiavaltuutettu, Lastensuojelun Keskusliitto, Terveiden ja hyvinvoinninlaitos, kaupunkien lastensuojeluyksiköt, SINUT ry, Socca ja Osallisuuden aika ry.

JOKAINEN FOORUMI ON OMANLAISENSA KOKONAISUUS

- Peruselementit ovat pysyviä, mutta käsiteltävät teemat ja toimintatavat vaihtelevat osallistujajoukon mukaan.
- Foorumit dokumentoidaan hyvin sekä kirjallisesti että visuaalisesti.

Foorumeiden viestit välitetään lastensuojelun työntekijöiden ja päättäjien tietoon sekä kansallisella että kansainvälisellä tasolla.

JÄLKIHUOLTO – mikä jälki jää?

YHTEENVETO NUORTEN FOORUMISTA:

1. Jälkihuolto on vaikea asia. Nuoret kaipaavat enemmän ja konkreettisempaa tietoa siitä, mitä jälkihuollolla tarkoitetaan. Ei riitä, että siitä puhutaan yhdessä palaverissa juuri ennen kuin nuori täyttää 18-vuotta.
2. Vanhemmat ovat tärkeitä nuorille ja siksi yhteydenpitoa tulee tukea. Jos sijoitetun nuoren vanhempien elämässä asiat ovat sekaisin, voi vanhempien ongelmat muodostua itsenäisyyttään opettelevalle nuorelle painavaksi taakaksi. Nuorten saaman tuen ja avun lisäksi myös vanhemmille pitäisi tarjota apua ja tukea.
3. Puhuttaessa niin sijaishuollon kuin jälkihuollon ajasta, tärkeintä on se, millä asenteella aikuiset tekevät töitä. Nuorille merkitsee paljon, että heidän on mahdollista muodostaa suhde asioitaan hoitavien työntekijöiden kanssa.

RAPORTISTA VOIT LUKEA TARKEMMIN PÄIVÄN AIKANA
TOTEUTETUSTA TYÖSKENTELYSTÄ JA NUORTEN AJATUKSISTA.

TUTUSTUMINEN Tunne Tyyppi-korteilla:

Valitse kortti sen mukaan

1. Millä mielellä tulet foorumiin? Kerro myös nimesi.
2. Millainen sinä olet? Kerro myös mistä tulet
3. Millaisia tunteita/ajatuksia jälkihuolto sinussa herättää?

PARI-/PIENRYHMÄTYÖSKENTELY:

JÄLKIHUOLLON odotukset, toiveet ja tarpeet

- 1) Post it-lapuille kirjoitettiin asioita, joita nuoret toivovat/odotavat/tarvitsevat jälkihuollossa.
- 2) Yhteinen keskustelu:
 - *Millaista tukea toivoo/odottaa?
 - *Mitä asioita tulee säilyttää lastensuojelusta jälkihuoltoon?
 - *Keneltä toivoo apua näissä asioissa?
 - *Mitä voi ja on hyvä itse opetella vielä ennen jälkihuollon alkamista?

JA SITTEEN OLI PIZZATAUON VUORO, jonka jälkeen jatkettiin:

KESKUSTELEMALLA Vaasan lastensuojelun kehittäjäryhmästä sekä lastensuojelun käytänteistä yleensä.

5 TUTUSTUMINEN

Päivän aluksi virittäydyimme teemaan ja tutustuimme toisiimme Tunne Tyypit – korttien avulla. Kävimme läpi kolme puhekuplissa olevaa kysymystä.

CHECK IN

Millä mielellä tulet
foorumiin?

Pettynyt
Väsynyt
Iloinen
Vihainen
Sekaisin (korttien
kaikista) vaihtoehdoista

Millainen oikeasti olet?

Iloinen
Toiveikas, vaikka vihainen
Iloinen aina
En oikein tiedä
Kunnon ADHD-lapsi

Millaisia
ajatuksia/tunteita
jälkihuolto herättää?

Toiveikas, kaikki menee hyvin
Helpottunut
Levollinen, saa tukea, ei jää yksin,
tukiverkosto
Turvallinen, tulee paljon tukea
asioissa
Iloinen, kun pääsee laitoksesta,
mutta on vielä tukea

Tutustumisen yhteydessä nuoret kertoivat jälkihuolto-sanana herättävän heissä toiveikkuutta, levollisuutta ja turvallisuutta, koska apua ja tukea on luvassa myös nuoren siirtyessä itsenäiseen elämään.

Kuitenkin keskustellessamme jälkihuollosta pienryhmissä, monen nuoren huuilta nousi kysymys: *"Mitä jälkihuolto oikein on?"* Tämä kuvastaa sitä, että sanana jälkihuolto on tuttu, mutta monellakaan nuorelle ei ollut käsitystä siitä, mitä kaikkea se käytännössä tarkoittaa. Osasta nuorista jälkihuolto vaikutti myös vielä kaukaiselta asialta, jotka oli hieman vaikeakin miettiä – etenkin, kun ei tiennyt mitä se tarkoittaa. Nuoret kertoivat tarvitsevansa konkreettista tietoa jälkihuollosta ja sen sisällöistä.

Foorumissa oltiin yhtä mieltä siitä, että jälkihuollosta puhuminen on tärkeää asiaa ja siitä on hyvä kuulla. Heidän mielestään jälkihuollosta tulisi puhua vieläkin enemmän ja riittävän varhain ennen sijaishuollon päättymistä. Jälkihuollosta puhuminen olisi hyvä aloittaa kuukausia, jopa vuotta ennen itsenäiseen elämään siirtymistä.

Jälkihuolto herätti nuorissa monenlaisia ajatuksia sekä toiveita. Iltapäivän aikana mietimme yhdessä sitä

- * Millaisia asioita nuoret haluavat tietää jälkihuollosta ennen sen alkamista?
- * Mitä asioita tulisi säilyttää tai vahvistaa nuoren siirtyessä sijaishuollosta jälkihuoltoon?

Harrastukset

- Harrastuksissa tukeminen ja niiden mahdollistaminen myös jälkihuollon aikana = rahoittaminen
- Aikuisten on hyvä muistaa, että harrastuksesta voi tulla myös ammatti

Asunto

- Vuokra-asiat: apua vuokrahakemuksen tekemisessä ja vuokrasopimuksen laadinnassa
- Neuvoa siihen, kuinka vuokra ja muuta laskut maksetaan
- Vakuutukset: neuvoa mistä, miten ja millaisia vakuutuksia pitää hankkia

Raha-asiat

Neuvoja ja tietoa siitä, millaisia tukia on mahdollista hakea

- Opintotuki
- Asumistuki
- Toimeentulotuki

Yhteys sosiaalityöntekijään

Nuoren tulee saada yhteys sosiaalityöntekijään/jälkihuollon ohjaajaan aina tarvittaessa ja kohtuullisesta ajassa. Lisäksi työntekijän vaihtumisesta tulee informoida nuorta hyvissä ajoin.

Kaverit

- Kaverit ovat tärkeitä!
- Mahdollisuus pitää yhteyttä sijaishuoltopaikassa oleviin kavereihin myös itsenäistymisen jälkeen.

Matkustaminen

- Retket ovat tärkeitä!
- Sijais- ja jälkihuollon tulisi tarjota mahdollisuuksia matkustamiseen. Aivan kuten kotona asuvilla nuorilla on mahdollisuus matkustaa, tulisi myös lastensuojelun asiakkaille olla mahdollisuus lomareissuihin.

Biologinen suku

- Taloudellista tukea yhteydenpitoon: matkustusrahaa
- Biologisen suvun asiat kuormittavat joskus sijoitettua nuorta. Näin ei saisi olla, vaan myös heille tulisi tarjota apua ja tukea.

Tsemppaus ja henkinen tuki

Unelmista ja haaveista tulisi puhua myös yhdessä aikuisten kanssa. Nuoret kaipaavat tukea ja rohkaisua pyrkiessään kohti unelmiaan. Yhdelläkin pienellä sanalla voi olla suuri merkitys nuoren tavoittellessa omia unelmiaan.

9 LASTENSUOJELU

Pizzatauon jälkeen nuoret keskustelivat vilkkaasti lastensuojelun käytännöistä sekä työntekijöiden toimintatavoista erityisesti lastensuojelulaitoksissa.

Keskustelussa nousi esiin, että hyvin pienet asiat vaikuttavat siihen, millaisena nuoret kokevat elämän sijaishuoltopaikassa. Epäreilulta nuorista tuntuu, kun:

- Työntekijä tuulettaa lomalle lähtöä.
- Ohjaajat tietävät nuorista kaiken, mutta nuoret eivät tiedä ohjaajista mitään.
- Yksityiset viestit leviävät talossa. Nuoret kysyvätkin: *"Miksi ei voi olla suhdetta, vaan se on pelkkää työtä?"*
- Ohjaaja sanoo olevansa vain töissä, mutta määräilee nuoria kuitenkin kuin omia lapsiaan.
- Aikuiset saavat tehdä virheitä, mutta lapset/nuoret eivät. Aikuiset eivät myönnä virheitään ja mikä pahinta, toiset aikuiset puolustelevat muiden ohjaajien tekemiä virheitä. Tällaisessa tilanteessa nuoret kokevat jäävänsä todella yksin asioidensa ja mielipiteidensä kanssa.

Toisaalta osa nuorista puolestaan koki, että ohjaajat tulevat töihin ja huolehtivat heistä, mikä on täysin riittävä ja hyvä asia. Ohjaajat ja sijaisvanhemmat hoitavat sen tehtävän, johon heidän omat vanhempansa eivät ole pystyneet.

Nuoret painottivat kuitenkin, että ohjaajien sekä muiden työntekijöiden pitää muistaa, että joillekin lastenkoti on koti. Heillä ei ehkä ole mitään muuta perhettä tai yhteyttä biologiseen sukuun. Näille lapsille ja nuorille työntekijät ovat perhe, ainoat (turvalliset) aikuiset elämässä. Tämän vuoksi nuoret kaipaavat suhdetta työntekijöiden kanssa.

"Se millä mielellä ja asenteella tulee töihin, sillä on väliä."

Vaasan Nuorten foorumia sponsoroimassa ja tukemassa olleet:

Pesäpuu ry

RAY

Selviytyjät –tiimi

Vaasan kaupunki

Nuorten foorumi kiittää ja kumartaa!

Yhteystiedot:

Selviytyjät –tiimi

Pesäpuu ry
Ilmarisenkatu 17 a 1
40100 Jyväskylä

Kehittämispäällikkö / psykologi
johanna.barkman@pesapuu.fi
p. 040 514 4855

Asiantuntija / KM
pipsa.vario@pesapuu.fi
p. 040 705 3876

